

KATEDRA
BLÍZKÉHO VÝCHODU
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova

Posudek na závěrečnou studentskou práci

Název práce: The concept of "Sunni orthodoxy" through the prism of two contemporary Shadhili Sufi authorities

Typ práce: bakalářská

Autor práce: Kristián Dembický

Autor posudku: Mgr. Jakub Rumpel

	Hodnocení ¹
Badatelská otázka/hypotéza	Velmi dobře
Způsob práce/metodologie	Velmi dobře
Naplnění cíle práce	Výborně
Práce s prameny a odbornou literaturou	Velmi dobře
Stylistická úroveň a jazyková správnost	Velmi dobře
Struktura práce	Výborně
Formální náležitosti (citace, odkazy, bibliografie, rozsah ²)	Dobře

Slovní hodnocení:

Autor si v práci klade za cíl představit pojetí "sunnitské orthodoxy" (*Ahl as-sunna wa-al-džamá'a*) u dvou současných šádhilitských šejchů Alího Džum'y a Abd al-Qádira al-Husajna a jejich porovnání. Druhotnými cíli práce jsou představení života a díla těchto dvou šejchů a to, jakým způsobem se vztahují ke třem sférám: teologii, právu a sufismu. Práce je rozdělena do tří kapitol, úvodu a závěru. V Úvodu je představen a zhodnocen stav bádání, prameny a sekundární literatura, se kterou autor v práci pracuje, dále je uveden způsob transliterace arabštiny do angličtiny a citační norma. První kapitola se zabývá šádhilitským řádem a jeho dějinami a významem v islámském světě, druhá a třetí kapitola pak představují dva šádhilitské šejchy, jejich učení a život. V Závěru jsou sumarizovány a analyzovány zjištěné informace a navrhnout možný budoucí výzkum v rámci tématu šádhilitského pojetí "sunnitské orthodoxy".

Po obsahové stránce považuji práci za poměrně zdařilou a odpovídající danému stupni kvalifikační práce, avšak mám několik výtek, z nichž bych některé rád zmínil. V závěru je uvedeno, že pro další výzkum by bylo zajímavé porovnat postoje současných šádhilitských učenců k otázce "sunnitské orthodoxy" s postojem učenců středověkých. Musím říct, že tento postup by podle mě – alespoň v náznacích – měla obsahovat i práce porovnávající dva současné myslitele, především ve chvíli, kdy se v závěru dozvídáme to, jak jsou si postoje ve většině bodů obou myslitelů podobné, což možná bude právě i proto, že se drží určité linie a

¹ Zvolte: Výborně – velmi dobře – dobře – nevyhovující.

² Minimální stanovené rozsahy jednotlivých typů prací jsou: bakalářská práce 72 000 znaků (tzn. přibližně 40 stran textu) a diplomová práce 108 000 znaků (tzn. přibližně 60 stran textu).

KATEDRA
BLÍZKÉHO VÝCHODU
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova

tradice. Pokud by byla komparativní složka názorů středověkých a současných šádhilitských učenců v práci přítomna, daly by se porovnat posuny a podobnosti v širší perspektivě a byla by pak komparace postavena na pevnějších základech. Nepochybuji, že autorovy znalosti toto jistě zahrnují. Rovněž bych v úvodu práce věnoval více prostoru vysvětlení a vymezení pojmu "sunnitská orthodoxie", z hlediska důležitosti bych ho v rámci takto zadané práce považoval za důležitější nežli celou kapitolu představující šádhilitský řád a jeho dějiny, tím však nechci jakkoliv kritizovat její zařazení. Řekl bych, že při zařazení představení obou témat, by se pak v závěru mohl autor více zaměřit na rozdíly v učení obou šejchů a více je vysvětlit, nikoliv jen konstatovat.

Z hlediska obsahu bych pak měl dotaz k pasáži, u níž si nejsem jistý podložeností nebo správností. Na str. 63 autor uvádí: *...we may add that he differentiates between two types of approaches or "mindsets" to orthodox Islamic Law: He clarifies that the first one is the mindset of those who engage in extensive legal reasoning (ijtihādāt), looking for the underlying conditions of the legal rulings etc. This mindset is most typical of the Ḥanafī school, and to a lesser degree it is found in the Mālikī and Shāfi'ī schools, and it is least common in the Ḥanbalī school.* Je to opravdu takto myšleno? Poté ještě poznámku č. 325 (na str. 70), respektive onen údaj v textu by bylo jistě dobré rozvést, jedná se o téma, kterého by se dalo v rámci komparace chytit.

Po stylistické stránce v textu na jednu stranu oceňuji uvolněný styl, avšak v některých pasážích práce je tento styl trochu rušivý a to nikoliv narušením plynulosti, nýbrž zbytečným zjednodušením a odklonem od snahy informovat. Je však třeba ocenit, že je psána srozumitelným jazykem a dobře se čte, ač bych se např. v pasáži ohledně stavu bádání držel jednotného stylu uvádění buď díla nebo autora, nikoliv jejich nahodilého střídání, které působilo trochu rušivě a znepřehledňovalo text. Jako poslední kritický bod k této stránce práce bych zmínil jisté zanedbání zakončení/konců některých podkapitol, které pravděpodobně mohlo pramenit i z vyčerpanosti při dopisování celé práce, avšak je při četbě dosti znát a bylo by určitě dobré se ho vyvarovat (např. 1.3 končící na str. 28).

Práce s prameny a sekundární literaturou byla – nakolik jde z práce soudit – dobrá, jen bych se pozastavil nad zacházením s *Encyklopedií islámu* a obecně přístupem k poznámkám pod čarou. V Úvodu (str. 13) je deklarováno, že se u čtenáře očekává základní znalost pojmů islámu, které tudíž nebudou v práci vysvětlovány, což je určitě v pořádku, avšak otázkou je stanovení si míry toho, co se dá od znalého čtenáře očekávat. Některé termíny jsou vysvětlovány, jiné ne, na jiné je čtenář odkázán do *Encyklopedie islámu*, někdy s poznámkou autora, jindy nikoliv. U tohoto typu práce bych si představoval lepší vysvětlení některých pojmů, než jen pouhý odkaz do encyklopedie, ač chápu, že to může autora při psaní zdržovat. Zvážil bych v bibliografii možnost oddělení encyklopedických hesel od zbytku sekundární literatury (vytvoření podsekce), aby to seznam trochu zpřehlednilo.

Za problematický považuji údaj v Úvodu, ve kterém autor předesílá, že se v práci bude držet Harvardké citační normy, které se sice autor drží s jistými nedostatky v bibliografii, ale ani jednou ji nevyužívá v samotném textu. Harvardská norma, případně spolu s ní zmíněné APA a MLA se vyznačují tím, že uvádí odkazy v závorkách přímo v textu, nikoliv pod čarou, jak je tomu třeba u normy Chicagské. Pokud by nebyla norma zmíněna, nikdo by to pravděpodobně nevytkl a nepozastavoval se nad tím, takto to ale musím zmínit. Odkazy jsou tak psány kombinací bibliografické údaje podle Harvardké normy a citační Chicagské normy. Z toho důvodu bych nevyčítal např. uvádění "pp." před číslo stránky/stránek, ale používání *Ibid.* už bych vytkl, neboť se od něj v Chicagu 17 již víceméně upustilo.

KATEDRA
BLÍZKÉHO VÝCHODU
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova

Bibliografie je na jednu stranu pěkně rozdělena mezi nearabské a arabské bibliografické údaje, avšak hned na začátku jeden arabský zdroj figuruje mimo svou kategorii (pravděpodobně došlo k vyčlenění v rámci funkce "Seřadit"). U arabských jmen doporučuji neřadit ta s určitým členem v abecedě pod písmeno A. V seznamu jsou uvedeny některé bibliografické údaje pod křestním jménem (C.H.M. Versteegh), ač většina je správně uvedena pod příjmením. Musím konstatovat, že bibliografie není zrovna přehledná, k čemuž přispívají i bibliografické údaje použitých videí, které by rovněž zasloužili důkladnější zápis a seřazení.

Přepisy z arabštiny jsou v práci velmi dobré, jen se občas objevila nejednotnost např. *Sufi* a *Šūfī*, v tomto případě je ale otázka nakolik je slovo již přejaté do angličtiny a tedy ve zjednodušené podobě pro práci použitelné. V jednom případě bych pak volil termín *Islam* napsat v přepisu *Islām*, a to při výkladu pojmů *Islām*, *Īmān* and *Ihsān* (ač je to možné říct i o termínu *Ihsān*, který se vyskytuje v podobách *Ihsān*, *Ihsan* i *ihsan*). Cizí/arabská slova by bylo dobré v práci nějak odlišit, například je psát kurzívou, jak toho využíváte v některých případech *Ahl al-Sunna wa al-Jamā'a*, v jiných ale ne, na některých místech kurzívou používáte i pro překlady arabských slov, což je však v textu pro přehlednost potřeba rozlišit.

Celkové hodnocení:

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře

Otázky k rozpravě:

- 1) Oba šejchové se vyslovují jasně proti zařazení hanbalitské/atharitské theologie do sunnitské orthodoxní cesty, jaký postoj tedy mají k hanbalitskému právu, které mezi 4 sunnitské školy zařazují? Považují za možné využívat děl a právních názorů i těch hanbalitů, kteří se v rámci theologických nauk drželi/drží hanbalitského přístupu?
- 2) Jedním z rozdílů mezi dvěma šejchy, který autor zmiňuje, je přístup k politické participaci súfitů. Dá se najít u dalších súfitských (případně vyloženě šádhilitských) autorů klasického období nebo u těch moderních vyjádření, která by politickou participaci zavrhovala? Dají se vysledovat i nějaká období či hnutí, která by tuto ideu i praxi prosazovala?

V Praze dne 31. 1. 2024

.....
podpis